
Роль імпресійної цитології в діагностиці новоутворень кон'юнктиви

Слагіна В. А., Буйко А. С., Сафроненкова І. О.

ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П.Філатова НАМН України» (Одеса, Україна)

Актуальність. Новоутворення кон'юнктиви мають дуже різноманітну клінічну картину і потребують диференційної діагностики з халязіоном, хронічним фолікулярним кон'юнктивітом, дис- і гіперплазією, дискератозом, нетиповим птеригіумом, неспецифічними і специфічними гранульомами, сторонніми тілами тощо. Для встановлення правильного діагнозу важко покладатися тільки на клінічний перебіг хвороби і досвід лікаря. В той же час біопсія цих пухлин пов'язана з певним ризиком, потребує певного часу, а у випадках меланоми взагалі протипоказана. На теперішній час існує неінвазивний метод діагностики – імпресійне цитологічне дослідження (ІЦ) із застосуванням ацетат-целюлозного фільтра, результати якого вагомо уточнюють діагностику новоутворення, скорочують час обстеження і допомагають вибрати правильну тактику подальшого обстеження і лікування пацієнта.

Мета роботи: порівняти показники даних клінічного та ІЦ діагнозу з патоморфологічним у пацієнтів з меланоцитарними та епітеліальними пухлинами кон'юнктиви.

Матеріал та методи. У 189 пацієнтів з меланоцитарними та епітеліальними пухлинами кон'юнктиви клінічний та ІЦ діагнози порівнювалися з патоморфологічним. Для вибору тактики лікування цієї когорти пацієнтів важливими були відомості – пухлина злоякісна чи ні. Група ж із 143 пацієнтів із клінічним та ІЦ діагнозом «невус» контролювалися лише спостереженням у строки від 1 року до 10 років. ІЦ виконувалася за розробленою раніше методикою.

Результати. У групі доброякісних (невус) та злоякісних (меланома) меланоцитарних пухлин із патоморфологічним контролем був 91 пацієнт (48,1%), з них меланоми 65 (71,4%) та невуси – 26 (28,6%).

Епітеліальні пухлини представлені 98 випадками (51,9%), з них 35 (35,7%) – інтраепітеліальна неоплазія кон'юнктиви (ІНК), що

складається з: дисплазії – 4 випадки, рак *in situ* – 8 і пloidний рак – 23 випадки. Папілом було 44 випадки (44,9%) гіперплазій – 17 випадків (17,3%), кератозу – 2 (2,0%). З 65 випадків меланоми впевнений клінічний діагноз був можливий лише у 40 випадках (61,5%). Часто виявлення меланоми шляхом ІЦ або підозри на неї була значно вище ($p = 0,004$) – 55 випадків (84,6%).

Клінічний діагноз невуса, верифікованого патоморфологічно, був підтверджений лише у 15 із 26 випадків (57,7%); метод ІЦ виявляв невуси частіше (але не значимо, $p = 0,1$) – у 20 випадках (76,9%). У двох випадках (7,7%) мала місце гіпердіагностика (рак). При епітеліальних пухлинах правильний діагноз ІНК було поставлено лише у 8 випадках із 35 (22,9%). За даними ІЦ, частота (62,9%) визначення типу 22 досліджуваних об'єктів як ІНК була значущою ($p = 0,001$) вище. Папіломи правильно позначені клінічно у 20 із 44 випадків (45,5%). Метод ІЦ дозволив виявити папіломи в 29 випадках (65,9%), що значно вище ($p=0,05$), ніж за клінічну діагностику. Гіпердіагностика мала місце у 8 випадках: дисплазія – 3, рак – 5. З 17 випадків гіперплазії кон'юнктиви клінічно чітко визначено лише 4 (23,5%); методом ІЦ гіперплазія виявлялася частіше – у 7 випадках (41,2%), але не значимо: $p = 0,3$. Гіпердіагностика при цьому мала місце у 6 випадках (ІНК – 4, лімфома – 2). 143 випадки невуса, діагностованих на основі використання ІЦ, спостерігаються нами у строки від 1 року до 10 років без ознак малігнізації, що свідчить про надійність ІЦ як об'єктивного методу контролю при спостереженні невусів.

Висновок. Отримані нами результати показали значну цінність ІЦ для діагностики новоутворень кон'юнктиви і, як наслідок, у більшості випадків допомогли у виборі адекватної тактики лікування. ІЦ метод може забезпечити швидкий діагноз у випадках, де клінічний висновок неспроможний або сумнівний. ІЦ не замінює гістологію, але може надати об'єктивну інформацію і допомогти у випадках, де хірургічне лікування недоцільне.

The role of impressive cytology in the diagnosis of conjunctival tumor

Yelagina V. A., Bouiko A. S., Safronenkova I. O.

SI «Filatov Institute of Eye Diseases and Tissue Therapy of the NAMS of Ukraine» (Odesa, Ukraine)

A comparison of clinical and IC diagnosis with pathologic diagnosis were conducted in 189 patients with melanocytic (91 patients, 48.1%) and epithelial (98 patients, 51.9%) conjunctival tumors as well as the clinic and IC data of 143 nevi with remote data were compared. IC method allowed to significantly ($p = 0.004$) increase the information content of the diagnosis to 84.6% compared with the clinical diagnosis (61.5%). When nevi, the figures were 57.7% versus 76.9% ($p = 0.1$). According to the IC, the object under study was defined as INC in 22 cases with index 62.9%, which was statistically significantly ($p = 0.001$) higher than clinical index, papilloma – in 29 cases (65.9%), which was significantly ($p=0.05$) higher than the clinical diagnosis, hyperplasia – in 7 cases (41.2%) (not significant, $p=0.3$). Our results showed a high value of IC in making clinical decisions about further treatment. IC method can provide a rapid diagnosis in cases where clinical diagnosis is untenable but it does not replace histopathology diagnosis.

Випадок ендорезекції увеальної меланоми центральної локалізації з застосуванням методики височастотного електрозварювання біологічних тканин

Канцер К. С., Пономарчук В.С., Уманець М. М.

ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України» (Одеса, Україна)

Актуальність. Увеальна меланома (УМ) – найбільш поширене первинне внутрішньоочне злоякісне новоутворення судинної оболонки, яке розвивається з меланоцитів. Існують як органозберігаючі, так і радикальні методи хірургічного лікування УМ. Лікування обирається залежно від розміру та розташування пухлини, її стадії, загального стану пацієнта. Ендорезекція – це один з органозберігаючих методів лікування УМ, головним недоліком якого є виникнення інтенсивних інтра- та післяопераційних кровотеч. Контракт пухлини з диском зорового нерва (ДЗН) суттєво ускладнює виконання операції. Сумісно з Інститутом електрозварювання ім. Є. О. Патона НАН України була розроблена методика височастотного електрозварювання біологічних тканин (ВЕБТ), яка дозволяє досягти адекватного гемостазу.